

Juleaften 2007

Nu er det nok engang julefest. Vi fester for »den høje gæst, som steg til lave hytter ned med nytårsgaver: fryd og fred.«

Fryd og fred – ja, hvis vi lader tankerne gå til det hellige land, må vi sige, at det kniber med fryden og freden. Det er, som om der aldrig skal blive fred i det hellige land. Konflikterne vil ikke tage nogen ende. Og ikke bare i det hellige land, man i det hele taget i Mellemøsten. Vi behøver bare sige Libanon, Syrien og ikke mindst Irak.

Er det en religionskrig, vi er vidner til i Mellemøsten? Nej, så enkelt er det ikke. Vist så er der religiøse modsætninger mellem muslimer og jøder, mellem muslimer og kristne og mellem muslimerne indbyrdes, men det er forkert at koge konflikterne ned til at være en religionskrig.

Vi skal passe på, at vi ikke ser religionskrigens spøgelse, så snart flere religioner er repræsenteret i samme land. Det er ikke nogen naturlov, at jøder og muslimer skal ligge i strid med hinanden i det hellige land. Og det er heller ikke nogen naturlov, at der skal opstå uløselige konflikter i vores eget land, bare fordi muslimerne er blevet den næststørste gruppe af folk med et andet religiøst ståsted end folkekirken. Men det er ret vigtigt, om vi forstår, at vi fra kristen side har noget at tale med muslimerne om.

Og der er faktisk noget, vi er fælles om, så meget der ellers skiller os. Og hvad er det så, vi er fælles om? Jo, kristne og muslimer (og for den sags skyld også jøder) er fælles om en åndelig arv, der går tilbage til Abraham. I en eller anden forstand er vi Abrahams børn. Hvad det så vil sige at være Abrahams børn, det er man ganske vist ikke enige om de tre religioner imellem, men dette, at alle tre religioner påberåber sig en arv fra Abraham, det betyder, at vi som kristne har noget at snakke med muslimerne om. Eller for den sags skyld med jøderne.

Hvordan forstår vi arven fra Abraham? Ja, vi kan begynde med spørgsmålet: Hvem er Abraham? Abraham læser vi på bibelens allerførste sider. I min bibel dukker han op på side 17. Han stammer fra »Ur i Kaldæa« d.v.s. et sted i det område, der befinder sig inden for grænserne af det, der i dag hedder staten Irak.

Abraham – eller Abram, som hans navn oprindeligt lød – får i en åbenbaring at vide af Gud, af han skal bryde op fra sit fædreland og begive sig til et ukendt land, som Gud vil vise ham. Afsnittet er et af de vigtigste steder i hele biblen:

Herren sagde til Abram: "Forlad dit land og din slægt og din fars hus, og drag til det land, jeg vil vise dig. Jeg vil gøre dig til et stort folk og velsigne dig. Jeg vil gøre dit navn stort, og du skal være en velsignelse. Jeg vil velsigne dem, der velsigner dig, og den, der forbander dig, vil jeg forbande. I dig skal alle jordens slægter velsignes."

Med denne guddommelige befaling til Abraham om at bryde op fra sit land og sin slægt fødes et nyt folk. Et udvalgt folk, et velsignet folk. Som vi husker fra bibelhistorien blev Abraham far til Isak, og Isak far til Jakob, og fra Jakob nedstammer jødefolket. Jødefolket er således arvtager af den velsignelse, der blev tilsagt Abraham. I hvert fald hvis vi tænker, at velsignelsen ligger i generne.

Men nu hedder det om Abraham, at »i dig skal alle jordens slægter velsignes«. Den velsignelse, som i første omgang det udvalgte folk har sat sig på – og mener at have forsterket til som Abrahams genetiske efterkommere – den skal sidenhen alle folk på jorden få adgang til på lige fod med jøderne. Når tiden er inde, så skal den velsignelse, som tilsiges Abraham, blive en velsignelse, der gælder hele menneskeslægten.

Det bliver Jesus, Marias søn, der får tildelt den historiske rolle at udfolde den nedarvede velsignelse, så den bliver tilgængelig for alle jordens slægter. Jesus er søn af jødiske forældre, vokser op i et jødisk samfund og bliver oplært i den jødiske tro. Jesus har arvet de religiøse billeder og forestillinger fra den jødiske religion. Han begynder ikke på bar bund, men bygger videre på de forestillinger om liv og død, godt og ondt, velsignelse og forbandelse, tro og vantro, synd og nåde, der fandtes i de hellige skrifter, som Jesus fra han var ganske ung havde hørt læst op i synagogen.

Jesus har et klar bevidsthed om at tilhøre Guds udvalgte og velsignede folk. Han bliver tidligt klar over, at det skal være slut med jødernes monopol på at være Guds udvalgte og velsignede folk. Og han bliver klar over, at han – Marias søn fra Nazareth – har fået lagt

den opgave på sine skuldre at være den, der åbner døren til Guds velsignelse for alle folkeslag.

Hvordan bærer Jesus sig ad med at åbne døren for alle folkeslag? Ja, det begynder med, at Jesus lader sig døbe. Han opsøger Johannes Døber, der stod ved Jordanfloden og prædikede omvendelse for folkeskarerne. Og ikke bare prædikede, at folk skulle omvende sig, men også døbte folk som et ydre tegn på deres omvendelse. Dåben var i virkeligheden en symbolsk drukning. Det gamle syndige menneske gik til grunde og et nyt, rent og genfødt menneske steg op af vandet.

Men hvorfor skulle Jesus lade sig døbe? Havde han personligt brug for at lægge det gamle liv bag sig og blive et nyt og bedre menneske? Svaret på det spørgsmål blev, at det ikke var på egne vegne, han modtog dåben, men på menneskeslægtens vegne. Hele fortællingen om Jesus Kristus handler om en person, der optræder på menneskeslægtens vegne over for Gud og på Guds vegne over for menneskeslægten. Han er mellemmand mellem Gud og mennesker. Og det er han for menneskeslægtens genfødsels skyld.

Straks efter sin dåb trådte Jesus frem og prædikede, at de nye tider var nær. Nu skulle Abrahams velsignelse bredes ud til hele folket. Ingen skulle længer behøve at være sat udenfor i kulden. Ingen skulle have mindre ret til en plads i solen end andre. For at understrege det gør Jesus sig umage med at færdes blandt alle slags mennesker uden at gøre forskel. Ethvert menneske var for ham en bror eller søster. En næste.

Det hele varer vel et par år. Så går Jesus til Jerusalem, selv om han godt ved, at der er folk i den by, som lurer på at få ham ryddet af vejen. Det lykkes som bekendt for disse folk – med bistand fra den romerske besættelsesmagt – at få Jesus korsfæstet. Og så er han tilsyneladende færdig.

Men nu har det hele tiden været den kristne menigheds overbevisning, at det, der så ud som nederlag i virkeligheden var en sejr: Kærligheden havde sejret over hadet. Tilgivelsen havde sejret over hævnlysten.

Tænke sig, at Gud lod mennesker slå sin udvalgte ihjel, uden at drabet skulle hævnnes. Tænke sig, at Gud gav afkald på hævn. Tanken var revolutionerende. Det var i virkeligheden forestillingen om æresdrab, der fik sit grundskud.

Indtil kristendommen kom til Danmark, indgik blodhævnen i folks retsbevidsthed. Et drab skulle hævnnes, for ved drabet var slægtens ære blevet krænket. Genoprettelsen af slægtens ære krævede, at drabet blev hævnnet. Og så kunne en slægtsfejde ellers fortsætte, til parterne mere eller mindre forblødte. Men med den kristne tro mistede blodhævnen sin mening, simpelthen fordi Gud jo selv havde givet afkald på blodhævn.

I Mellemøsten er man ikke kommet så langt, at man har fået afskaffet blodhævn og æresdrab. Noget af forklaringen ligger i de religiøse forestillinger, der bestemmer de styrendes handlinger. Jeg tror, det ville have set anderledes ud, hvis kristendommen havde været den bærende religion i området.

Men vi, som lever i den del af verden, som vi plejer at kalde den kristne verden, skal se til, at vi er ordentlige ambassadører for den religion, vi bekender os til. Korsets tegn findes i det nationale flag, og det er fint nok, men flaget alene gør ikke en nation til en kristen nation. For kristendommen skal formidles. Vi skal sørge for at høre de fortællinger, vi har i bibelen – ellers ender det med, at vi ikke længer kender dem og ikke længer har nogen fornøjelse af dem. Og vi skal synge de salmer, vi har i vores salmebog – ellers ender det med, at vi kommer til at mangle ord og toner, når vi har brug for at synge. Og vi skal bede med på de bønner, der bedes i kirken – ellers ender det med, at vi gør os selv til guder og tror, vi har os selv at takke for livet og hvad livet byder på.

Nu fejrer vi Jesu Kristi fødselsdag. Og her er det ikke nogen dårlig idé, om vi husker på, at Jesus Kristus faktisk ikke var dansker. Hvad var han? Han var palæstinenser. Og Jesus Kristus var ikke kristen, for den kristne religion var endnu ikke blevet til. Hvad var det så for en religion, han voksede op med? Det var den jødiske tro. Jesus var søn af jødiske forældre.

Hans fødselsdag er det, vi fejrer i dag. Men når vi gør så meget ud af, at Vorherre trådte ind på verdens arena, så skylder vi også at gøre noget ud af, hvad det var, Vorherre ville her på jorden. Vi skylder at prøve budskabet af og se, om det kan bære. Men det kræver, at vi bruger tid og kræfter på at få os sat ind i budskabet. Lad det være et juleforsæt, at vi vil bruge den tid og de kræfter, der skal til. Glædelig jul.

Amen